

БИРЛИК

КЪМР-ни Башчысы Абхазияны халкъын Жалынчакъсызлыкъны кюню бла алгъышлагъанды

Къабарты-Малкъарны Башчысы Арсен Каноков Абхазия Республикасы Президентини Александр Анквабах телеграмманы ийип, Абхазияны халкъын Жалынчакъсызлыкъны кюню бла алгъышлагъанды.

«1992 жылда 23-чю июльда Абхазияны Баш Советини республикасы жалынчакъсыз болганы юсюнден билдиргенди, деп айтылады анда. Андан бери озган жыйырма жылны ичинде къыйынлыкълары хорлагъа, улуу сынауладан да этерге тюенди, политикада эмда кырал кыралылуукъда, экономиканы бла культураны айнатууда эспериянча жетишимле да болдурулгъанды.

Гюржю бла къауагъа бара турган къыйын жыллада бизни республиканы келечилери къарында абхаз халкъыга къолларын узатхандыла, кеплери да Абхазияны эркинлиги ючюн жанларын бергендиле. Быллай кююнде биз Владислав Григорьевич Ардзинбаны бла Сергей Васильевни Багапшны улуу хурмет бла эсгерибиз. Ала республикагъа аны эркинлиги эмда айынуу ючюн юреш къаты барган заманда башчылыкъ этгендиле. Аланы атлары Абхазияны тарыхында эмда аны халкъыны эсинде къалыкъдыла.

Бу къууанчы кюн, Сизге алгъаш эте, хурметли Александр Золотникович, кийик саулукул болуругъуну, тугъан республикагъагъа кеп жылланы хайырлы къулуулукъ этеригизни сюегимни билдиреме. Абхазияны халкъына уа имарлыкъ, монглулкъ, къолайлыкъ тейиме».

КЪМР-ни Башчысына бла Правительствоусуну пресс-службасы.

Къарау

Арсен Каноков Кавказ оюнланы спорт объектлерин керюп чыкъгъанды

Къабарты-Малкъарны Башчысы Арсен Каноков бойыл сентябрьде бардырылыкъ Кавказ оюнланы кезуиюнде жайылномлыкъ спорт объекте не халда болгъанларына къарагъанды.

Ленин проспекте орналгъан спорт къала хазыр болурга аз къалып турады- аны иги кесети сюрттолоп бошалгъанды. Объекте оборудование бла «Единая Россияны» программасына кере жалчыландыла. Эркин эмда грек-рим тутушуладан эришуде бардырылыкъ улуу залда 1700 адамга жер барды. Алай, керек болса, анга битен да 3 минг адам сынынчыра этерге болуукъду. Экинчи этажда уа шахмат клуб, пресс-ара эмда конференц зал болуукъдула.

Арсен Каноков кергенине биз сюрегенди. Аны бла бирге спорт, туризм эмда куроурла министр Аслан Афаунович бла Нальчик шахарны администрациясы-

ны башчысы Залимгерри Хагасова Къаланы тийресинде да теннис бильтрда да ойнара ачыкъ спорт майданыкъла къурадала иги болуугун айханды. Ара шахарыбызны мари уа алай этилгиде, аны къой, аллай спорт майданыкъла скверлени бла парклары барысында да болуукъларына ышандыргъанды, шахарны шахмат клубна тынгылы ремонт этилгени да билдиргенди.

«Спартак» республикакъ стадионда жуууклаша туруп, Арсен Баширович анга Абхазия майданы жанындан кирген жери тапландыргъа, агъачны тегерегин бегитерге, адамла отпурп отпурп жаппала салырга бурогъанды. Стадион кесинде да спортчула чабычу жолну жангъыртырга, асфальтны да алышандыргъа керекди. Аслан Афауов республикакъ стадионун тийресинде жаны жалган майдан ишлерге федеральны министерстводан аха келлигин билдиргенди.

Кавказ оюнланы стадионда ачарга белгиленгени себепли Арсен Каноков спорт министрге Культура министерство бла бирге байрам ишлени программасын тынгылы жарашдырырга бурогъанды, ол алгынны фестивальладан эсе иги болурга кереклисин да эсгергенди. «Иги сагъыш этигиз да, артистледен, къонакълардан да кимилени чакъырлыгъабызны айтыгъыз», -дегенди.

Андан сора Арсен Каноков «Спартак» ПФК-ны башчылары бла тюбешу бардыргъанды. Анда футбол клубну аха бла жалчутуу амаллары озюлгендиле, 2012-2013 жыллада сезон башларына хазырлануу къалай барганына къаралгъанды.

Марина ХАПОВА,
КЪМР-ни Башчысына бла Правительствоусуну пресс-службасы.

Миллет

Республиканы ехтемлигине айлангъанды

Тюене Къабарты - Малкъарны халкъ поэти, РСФСР-ни М. Горький атлы Къырал саугасыны лауреаты, Социалист Урунуу Жигити Алим Пшемхович Кешокову тугъан кюнюнде аны атын жюрюткен орамдагъа эсгермесине кеп адам келген эди. Республиканы Правительствоусуну членлери, министр, къырал учреждениланы бла ведомстволаны келечилери, литератураны сюегиле жазуучу сезюне улуу хурметлерин билдиргендиле. Ызы бла уа аны эсгермесине гол къысылма салгъандыла.

Жыйылууну КЪМР-ни Жазуучуларыны союзууну правленийни таматасы Хачим Касуфов ачханды. Ол биз, литераторланы чыгармалары бла таныша, бир бирибизге жуукъ болабыз, дегенди. Сора Алим Пшемховични адамгагъа къалган бай хазинасын сакъланду республиканы башчылары этген ишни чертип, улуу ырызлыгын билдиргенди.

Культура министр Руслан Фиров Алим Кешоков, республикагъа халкъ поэт болуп къалмай, аны ехтемлигине айлангъанды, аллай адамланы кюнчери бла миллетле битенду чынык цивилизациягъа къошулгъанларын белгиленди. «Чынтты поэтин

өлген кюню жюкюду, тугъан кюню болмаса», деген сезюне да юлголе келтиргенди ол. Алагъа тийишли жазуучуладан эди Кешоков дед, аны чыгармалары бизни биргебизге болуугун да чертенди министр. Руслан Борисович кесини сезюна «Дагы-сызыны айтхыкъ поэти Расул Гаматов шубу Алимге атагъан назмусу бла бошагъанды.

Кеп къырал саугаларны лауреаты, халкъны ийнетчи Зумакъулыны Танияла да тамата къалам къарындашын эсгерип келген эди. «Биз алыкъа да толу сезалмай турабыз къаллай улуу адам бла бир заманда жашагъабыз», - деп, аны тейригине къарагъанларын, ол да жалан игилик бла къайтарганды. Москвагъа кетгенден сора да, байламлыкъны юзмей, дайым да севилит тургъаны да билдиргенди Танияла Муслимова.

Керти окуна, бир- бир адамданы къададарларына жазуучула, аланы киталлары улуу ызы къоядыла. Алайгъа келген Миллет библиотекеда ишлеген Батырбекланы Джамила атасы бла байламлы ишни юсюнден билдиргенди.

Ахшы 2-чи беттеди.

Банк

Кесигизни хыйлачыладан сакъларгъа кюрешигиз

Сбербанкны Къабарты-Малкъарда бѐлюмноно пресс-службасы билдиргенде керѐ, хыйлачыла арт заманда банкны клиентлерины сотовый телефонларына SMS-билдириле жиберип, аланы кеп керѐ алдыгъандыла. Аны себепли банк къыты рекомендация береди, кизни пластик картонкагъа бла абори болгъанды деп алай билдириу келсе: ол SMS-де болган номерге сѐлшемиз; картонкагъаны неда банкна сѐтѐгуууну номерлерин, Сбербанк ОНЛ@ин системагъа кириге эркинлик берген логин бла паролун эм кесигизни юсюнден бир торло информацийны SMS бла арха жибермеги. Аны бла бирге башха адамны айтханы этип (ол ким да болсун), банк-

матлада бла Сбербанк ОНЛ@ин системада картонка бла неда аха бла бир торло зат этмеги.

Эзитиге салайыкъ - Сбербанк клиентледен аланы картонкаларыны ПИН-кодун неда Сбербанк ОНЛ@ин системаны логин бла паролон бир заманда да излемедикди!

Клиентлени кеслерини картонкагъа бла бир торло операцияла этселе да, аны юсюнден башха билдирме, SMS-билдирме ол картонканы ахыр тарихири жазылып боладыла, ол кеси да жаланда «90» номерден жиберилиди. Дагында ол билдирме банкны официальной телефонлары да жазылып боладыла.

Бизни корр.

Къонакъбайлыкъ

Алгын - шуѐхла, энди - къарындашла

«Къонакъбайлыкъ» деген регионла аралы проектни тертючю кезуию бошалды. Ол юсюндеги аны 16-сында башлангъан 20-сына дери баргъанды. Терт кюнню ичинде Къабарты-Малкъардан, Къарачай-Черкесден, Чеченден, Ингушетиядан эмда Север Осетия-Аланиядан оюч-оюналгыжыллыкъ жашла бир бирлерине къонакъла болгъанды. Акциягъа битен да сегиз ююк къатышханды.

Проектни бу кезуиюно бошалгъанына аталган къууанчыкъ жыйылуу Нальчикде Профсоюзланы къаласында бардырылгъанды. Анга къатышхаланы алгъышларга ол кюн кѐле кѐлгендиле. КЪМР-ни Дин эм жамауат организацияларыны ишлери жаны бла къырал комитетини башчысы Борис Паштов, аны магъанасы айтп-айтмазча улуу болгъанын чертип, анга къатышкан жаш адамларды кеплери алгъа шуѐхла болган эселе, ахырында

къарындашла сюегендиле бир бирлериндеги. «Кесигиз да керѐ болурус, аланы къуачкълашып айлангъанларын. Къарайма дед, алагъа бир бирден айырлгъан къыйын окуна болуукъду. Алайды да, бу проекте къатышкан жашла, аланы ата-аналары да отурулу иш тамамлагъанды. Аны себепли алагъа бек улуу ынас этерге сюем», деп къатышканы ол. Къонакъда болгъанлагъа бла къонакъбайлыкъ этгенде айла-ны, ол ола куру тенгени, жуукъланы, юююрлени бирикдиргенлери бла къаламай, торло-торлю миллетлени да жууклашдыргъанларын чертенди. Кепир жол а проект халкъара алагъа магъанасы болуугун, эни лагерге къураулыгын билдиргенди. «Жаш адамла анда солуп, бир бирлерин юююнда иш таньырыкъыла, спорт ююлагъа, эришилге къатышырыкъыла, аланы араларында торло-торло конкурсла, викторинала да

къураулыкъдыла», дегенди.

«Къонакъбайлыкъны» мындан ары да кенгерѐ барырга кереклисин Социалист Урунууну Жигити Моллапаны Шаряфуддин, Нальчикде «Вече» орус жамауат организацианы башчысы Анатолий Кунанников, Орус килисаны къулукъчысу оюч Олег да айтхандыла. Къарачай-Черкес Республиканы Миллетлени, СИМ эмда китал басманы ишлери бизде улуу сабан тоу болгъанды. Жер-жерли телевидение Астмерге тюбюно, аны бизде туруууну юююнден берип къурап бардыргъанды. Ол эни бизни да жашабыды», дегенди.

Ахшы 3-чю беттеди.

ПРОЕКТ

Элбруску юсюнден - фильм

«Седьмое чудо России-Приэльбруссе» деген аты бла куроурну юююнден «ТТРК «Кабардино-Балкария» телеканал фильм алдыргъанды. Ол окуну алагъа Элбрус районун жер-жерли администрациясыны пресс-службасы берген эди. Проектни къурагъанланы баш мурутлары адамлагъа Минги тауну тийресинде бытыр тогуз ай бардырылган КТО-дан сора болуу керѐсюнде эди.

Фильмде корреспондентле, туристлечна, куроурча келип, оюч илгенлери керѐсюнде, жалчыландыган жумушланы, аланы кичмелерланы, багваланы юююлеринден айтылды. Аста ала «Приэльбруссыны кеп турист неда тау-лажаны алыкъа кермеген аруу жерлерине бардыла, аланы юююнден толу информация берип, таулада къалай соугурга болуугун, къоркъусуздукъну мадарларыны, бу жерде жашагъан адамланы юююлеринден хабарлайдыла.

Приэльбруссыда бир кюн солуу

къалай бир турпугун, бек алгъа къайры барырга, игири къалай етюророре, Элбруска къалай минерге болуугун, аллай дагыда кеп затланы юююлеринден фильмден билгисиз. Аны Интернетте <http://vestnikbr.ru/?p=10121> сылыкка бла табарыкъсыз.

Андан сора да, фильм 26-чы - 29-чу июльда Север Осетия-Аланиянда «Барс» жаш телю турист арада етюрк Россияны телевиденияда ишлеген журналистерини биринчи регионла аралы «От жагъада репортажы» деген форумна къатышырыкъды. Форумну баш мураты - къыралны турист-рекреация ресурстарын айнатууду эм аланы юююлеринден билдириле кеп жайыду. Аны Север Осетия-Аланияны Правительствоу бла «ТТРК «Алания» ВТРК-ны филиалы къурайдыла.

Алиса ТАРИМ,
Элбрус районун жер-жерли администрациясыны пресс-секретары.

Концерт

Жырчыгъа - тауусумсуз аламант гул къысымла

Озган жылны ноябрь айында битенду дуняда белгиле, СССР-ни халкъ артисти Елена Образцова «Нальчик - культурал столица Северного Кавказа» деген фестивалны кечкерине бизни ара шахарыбызда концерт берип, дагыда къыйты келирге айтан эди. Сезюне кертичи бола, Елена Васильевна ара шахарыбызда битенду искуствону сюегилени къуандыргъанды. Бу проект Халкъла аралы Юсуфовский фонд эм СКГИИ-ни кюнчери бла тындырылгъанды.

Быллай белгиле артистлени кюнчери келгенине къараган классика музыканы сюегиле улуу байрамды. Бирде билетлени багъалары асыры кийжден салты алтыргъа къошлардан келмей къалады. Бу жол истукун залында концерт халкъсы бар-

гъаны себепли алгъадан окуна аны эшиклери сакъландыла саны кѐп эди. Жерле жетмей, сюегиле неда асыман эдиле. Къарачу хар жырдан сора уагъагъа соулгъан къарсла бла ашырганды жырчыны.

Биринчи кере, Образцова алыкъа къыйт кырауу бла иги шагъары болуугуну, бир кесек къытракъ тутханды эди кесин. Бу жол а, ахшы шубъларына тюбетенча, ышарып, чам да эте эди. Тохтаймы алына нолле бла баргъан абдаланды, жаш адамлагъа, себеплиге да кесини жарыгъан билдирит тургъанды. Голлени элтене уа, бир бирине эригненча, къысылманы аруудан-аруун бергендиле сюегин жырчыларыны.

Ахшы 3-чю беттеди.

Жагдауурлыкъ

Полициячыла - краснодарчылагъа

Къабарты-Малкъар Республиканы МВД-ны энци составы ич ишлени министр, Полицияны генерал-майору С.В. Васильевни башламчылыгын дусу керюп, Краснодар крайда табыгъат къыйынлыкъны хатасы жетгеллеге эмда суу баскандан илгенлени кюнчерилене болуушукъгъа аха жыйгъандыла.

«Ветеран МВД России» жагдауурлыкъ фонду Краснодарда

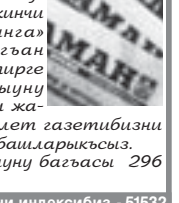
«Уралсиб» ОАО-ну юкюнй филиалына жюк милтеге бла солла тюшедиле. КЪМР-ни Ич ишлени министрствосунда ишлегенле да къыйын жашуу болумга тюшенгеле болушукъ этиден бир жанында къаламайдыла. Алгъаракълада санларындан къылуу сабийге бакъдырууга ала 400 минг сом жыйгъандыла.

КЪМР-де МВД-ны пресс-службасы.

Жыйылуу-2012

Сыйлы жамауат!

Сиз бир торло сылтаула бла 2012 жылны экинчи жарымына «Заманга» жазылмай къалгъан эсегиз, халны тюзетирге ою барды. Жазылууну июлуну 25-сине дери жарашдыргъагъыз, миллет газетибизни 1-чи августдан алып башларыкъсыз. Ваш айгъа жазылууну багъасы 296 сом 75 копекки.

Бизни индексибиз - 51532

Ахшы торлениулеге таянып, алгъа барырга	Маданият юйле иесиз нек къалдыла?	Ыннын насыбы	Къыйын тыйгъчладан къутула
2 бет	3 бет	4 бет	6 бет

Республиканы өхтемлигине айланганды

Ахыры. Аллы 1-чи беттеди.

Малкярлы алыкча Къазахстанда кѳчгюнчюлюкте тургъан заманларнда аны атасы Махмуд 1955 жылда Алма - Атада Молотов аты медицина институту 3-чю курсунда окуй эди. Бир жол ол киоскдан Алим Кешокону чыгармаларыны жыйымдыгыны сатып алады. Баям, кавказ тукумга эс бурган болур эди жаш ансы, алыкча жазуучудан хапары жокъ эди.

бын окуп къандыргъанды. Аны себепли Махмудту жашаудуна Кешокон энци жерни алганды... Аллаи сейир кючлери ююн багъалайды адам улу китапны, жазуучуны да. Ол айырмалы тызгинге бизни жерлешерибиз - Къуилианы Къайсынны бля Алим Кешокон - бир арсарсы киргенерини юсюнден Къабарты - Малкярны бля Къарачы - Черкесни халкъ поэти Созайлыны Ахмет, беллиги художник Герман Паштов, Нальчик шахарны администрациясыны

Солдан онгга: Руслан Фиров, Хачим Кауфоров.

даражда бардырлар керекилиги белгилегенди. Скулптор Алим Пшемхочини бир къауум бюстларыны, эсертмелерини, ол санда халкъ жыйлычу жерде соелгенди да автору Михаил Тхакумашев, жазуучу анга этген ашылыкъланы юсеринден билдирип, ол аны портретлерин къалай сюип ишлегени эсегренди. Алай бусагъатха дер Кешокону музей болмагъанын бек осал иште санат, мастеркюнн да сакланган поэти бюстларын анга сауыгъа берирге сюегени туура этгенди. Ол иш узакъга созулганын жыйлычуда илму къуллукчу Хамит Кажаров да айткъанды.

Бу кемчиликте поэти энди ки жылдан белгиленирик 100-жыллыгына дер эс бурурла деп шынабыз. Баям, жазуучу эсегирге келгенде да ол сезим бля жайылгъан болур эдиле алайдан.

САРАКУИЛЛАНЫ АСИТ. Сурагъаны МАМАЛЛАНЫ Алий алганды.

Ол Нальчикде аны туугъан республикасында чыкъгъанын окугъанында, китап студенте биотонда жуукъ керюнгенди. Ата журтунан тансыкълыгын ол къабартыны жазуучу кита-

башчысыны орунбасары Анжела Долова да айткъанды. Паштов къабартыны жазуучу китаптарын андагы иллюстрациялары кючлери бля Къытайда, Европада да биле-

диле, дегенди. Созай улу Нальчикте Къайсынны бля Алимни эсертмелери болмай, энди кез аллына келтирлмагъанын белгилегенди. Долова Кешокону 100-жыллыгын да тийишли

ЮБИЛЕЙ

Токъсан жыл законлукъну къоруулауда

Алгъаракълада Къабарты-Малкярны прокуратурасыны 90-жыллыгына аталып, къуанчы ингир болгъанды. Жыйлычу бардырларчу залда санагъа бу органы ветеранлары эки бусагъатда да аны бѳлмюлеринде ишле тургъанла, къанакъла да чыгъадыла. Аланы араларында алгынны прокурорла Руслан Абазов, Юрий Кетов, республикалы прокуратураны шендою таматасы Олег Жариков, аны орунбасары Жежеланы Алик да бар эдиле. Кѳп жыллыны мында ишле кетген Владимир Ганочка уа Саратовдан окуяна келгенди.

Къуанчы жыйлычуга келгенлени алгъашыл, Олег Жариков республикалы прокуратураны тарыхыны юсюнден къысха хапар айткъанды. Ол анга башчылыкъ этил тургъанланы атларын сагъынганды. Аладан

Прокурор Мызыланы Магомедни сауыгъалайды.

стие управленисыны таматасы Валерий Устов, прокуратурада бѳлмюню таматасы Замир Мисроков, ветеран Николай Тупикин ол башха алгъышлагъанды. Ала алгынны заманларны эслерине тоюргенди, кѳп сейирлик шартла да келтиргенди. Олег Жариков а ветеранлагъа эмда прокуратурада шендо жетишилми ишленелге юбилей белгиле, республикалы прокуратураны токъсан жылны ичинде ишени осконди жазылгъан «Тропою закона» деген китапаны, ол кюнне деп басмаланган газетини эм гюлле бергенди. Аны буйругъу бля коллегаларыны бир къауумуну атлары сыйлыкъланы къантасына жазылгъанларыны юсюнден билдиргенди.

Ол кюн кѳп жаш прокурор швейцариялы сауыгъатла бля сауыгъалангандыла. Бир къауумлар бля бир кере ажа болушлукъ берилгенди. Кѳпленни уа эскикяларны келтиргенди. Бу сауыгъа ула ала артыкда бек къуангандыла.

ДАЛХАТЛАНЫ МАРЗИТ. Сурагъаны автор алганды.

Игилени саньнда белгиленигенни къаууму (солдан онгга) Сотталаны Жанна, Созайлыны Сания, Тамара Багова, Тюмеяланы Исмайыл, Оля Небатова.

бек биринчи Паж болгъанды (жарсугъа аты белгиле тоюлюдо), дагъыда башха-башха жыллада бу органды В.Перфильев, А.Кокожев, М.Канкулов, Х.Бесланеве, А.Хашхожев, И.Кулик, И.Рымарчук,

ны Алимни, Убшаланны Белланы, Сотталаны Жаннаны, Хайбулаланы Людмилааны дагъыда кѳп башхаланы.

Республиканы прокурорларын байрамлары бля КъМР-ни Жамаут палатасыны члени Руслан

Абазов, КъМР-де прокурорлары ветеранларыны регионал жамаут организациасыны секретары Татьяна Шувее, республикада наркюонтроль башчысы Кулбайланы Руслан, РФ-ни Следствие комитетини КъМР-де След-

ОНОУ

МВД-ны башчысы энди жолну жабаргъа къоймайды

РФ-ни ич ишлерини министри Владимир Колоколцев полициячыларын кортежлери баргъан жолда журюнюю тохтазмагъа деп, аллай оноу чыгаргъанды. Анга автомобилисте бек ыразы болгъандыла. Аллай оноу бля МВД-ны башчысы кѳп болмай туугъан жерине барып каяйткъан сора келгенди.

Пензада Владимир Колоколцевге бля аны биргисине баргъан Константин Ромодановскийге - Федеральны миграция службаны таматасына - ол жерли властына къанакъбайлыкъларыны асыры оздуруп тоюбегенди: ала баргъан жолда журюнюю ахыры да тохтагъан, «жашыл коридор» къурагъандыла. Аны ююн деп, эртеникде, адамла иште ашыкъгъан заманда, ызы бля уа ингрижликте да аэропортха элтен жолданы барысын да жапкъанды.

Шахарда кѳп жолпа жангыртыла турадыла, ол себегден улуу

къулукъчула бир бири ызларындан тизилип баргъан машиналары сакълал турмасына деген акылыда, жолдан башхаланы келген къоьдыла. Аны себепли къыралны баш полициячысы кетери заманда жолданы жабылгъанларына пензачылары чамлангъанларыны сейир этерча тоюлюдо.

Владимир Колоколцев да жерлешерини ачулангъанларынын аныгъалганды эмда анга шарт мадарла бля жуаплагъ-

анды. Министр регионналы управлениларына къулукъчула келген заманда жолданы жапкъмагъа буйрукъ бергенди. Регионал МВД-ны генераллары уа ол оноуга къалы къарарыкъ болурла? Пенза областьда УМВД-ны башчысы Александр Касимкин кесини «Ленд Крузер» автомобилин башына «век челекини» салып айлангъаны алай кѳп болмайды...
ИНТЕРНЕТ.

Жамаут палата

Бирден кюч салып кюреширге

КъМР-ни Жамаут палатасыны Толерантность миллетте эм къызылына арлы кишичю уюк жаны бля комиссиясыны аны председатели Заурби Нахушевни башчылыгында жыйлычу болгъанды. Анда сѳз динчилликни юсюнден баргъанды. Тобелюне ача, Заурби Нахушев республиканы власть оргиналары анга алгын тийишчилик эс бурмай тургъанлары ююн бу теманы магъанасы улуу болгъанын чертгенди.

КъМР-ни Жамаут эки дин организациаланы ишлери жаны бля къырал комитетини башчысыны орунбасары Гергюкъланы Джалмублат бююнлюкте республикада эселе 123 мусулман, 20 православный, бир иудей, юк римско-католикский, 26 протестант организациа болгъанын билдиргенди. Ала къырал власть оргина бля байрамлыкъланы «О свободе совести и религиозныхъ объединений» - деген федеральны органланы кере журютедиле.

Бу жаны бля ишни игиленир мурагъа былтър апрельде Правительство «2011-2012 жыллада Къабарты-Малкярда дин организациала бля байрамлыкъланы журютоу эм алагъа къыралны жанындан

болушлукъ этиу» деген республикалы целевой программаны къызыл кѳргенди. Аны жашауда бердырге 9 400 миллион сом кѳргенди. Аны чеклеринде талай проблема тамамлангъанды, ол санда жаш тѳлѳде дин бирлики бля патриот оюмданы кей жайыу бля байламлы амалланы илзлеу эм алаи жашауда бардыру, дин организациаланы мамарлыкълны эм адамлада бир бирге тѳюмлюкюню кючлеу жаны бля бирге ишлеу, алаи жаш тѳлѳде аман болуулары профилактика этиу жаны бля ишлерин тамамлаууа субсидияла беру.

Нальчикни жер-жерли администрациясыны башчысыны орунбасары Анжела Долова шахар администрацияда миллетлени ишлери, дин эм жамаут организациаланы билдиргенди. Ала къырал власть оргина бля байрамлыкъланы «О свободе совести и религиозныхъ объединений» - деген федеральны органланы кере журютедиле. Бу жаны бля ишни игиленир мурагъа былтър апрельде Правительство «2011-2012 жыллада Къабарты-Малкярда дин организациала бля байрамлыкъланы журютоу эм алагъа къыралны жанындан

ЕПМЕЗЛАНЫ РАСУЛ.

КъМР-ни Жамаут палатасыны пресс-службасы.

ӘЖӘХ

Кемчиликлене терк кетергендиге

Къабарты-Малкярны Жашау журт - коммуналыны молк жаны бля къырал комитетини Нарткъалада Кабардинскан орманда 121 юйде жашагъан анылары жарсууларына терк эс бургъанды. Ведомствону пресс-службасы билдиргенге кѳр, аны келечилери Урван районны администрациясы бля бирге ол койно суу эм канализациа системалары къаллай халда болгъанларына къарагъандыла.

Тинтилеу, канализацияла койден чыкъган кир-кимчи дыйма тыгъоп тургъанын хатасындан тыргыла бегитилип къалгъанларын кѳргюзгенди. Району администрациясыны келечилери айткъанга кѳр, бу койде аллай зат терк-терк бола туруучуду. Андан сора Нарткъаланы во-

дожаналы канализация ызы тазалагъанды эм системада болгъан башха кемчиликлене да кетергенди. Чѳлбегенге жууулаптыла болгъан «Очаг» обществовону специалиствери уа канализация биргисине бир кесегин алышдыргъандыла. Бу юйде жашагъанла этилген ишлеге ыразы болгъандыла.

Бизни корр.

Брифинг

Ахшы тюрлениулеге таянып, алгъа барыргъа

КъМР-де Ич ишлени министрствосунда бу кюнледе бардырлган брифингде сѳз зорлыкъ бля, ол санда сауутну хайырланы этилген амалькы ишлени юсеринден баргъанды. Къабарты-Малкяр Республикада МВД-ны Уголовный кодекс управленисыны таматасыны орунбасары полицияны полковникни Вадим Салказанов 2012 жылны биринчи жарымында инсанга зорлыкъ этиу жаны бля амалькы ишлени саны 20,2 процентге аз болгъанды дегенликте, аны бля бирге уа ала битеу амалькы-къланы 3,5 процентин тутханларын чертгенди.

Уголовный ишлери сюдге ѳтдюрюлюкюлде.

Дагъыда ол билдиргенди, адамны ѳлтюрю эки ѳлтюрюрге ююрюшю 4,2 процентге азайгъанды. Полицияда къулукъ этгенле 26 амалькы-къланы ачыкълагъандыла, аны араларында мурдарлыкъ ишле этил бир процентини ни туташыла Кюч оргинада тинтилеуде бусагъатда къырк бир уголовный иш барды, аладан жайырма экисин кимле этгенлери тохтадыргъанды эмда жуукъ заманда аланы

лы ити жанына тюрлениулене юсеринден да айткъанды. Сѳз ююн, аскер, газ керюкланы, чандыруучу эм башха тюрлю сауутланы хайырланып этилген осали иште азайгъанларын белгилегенди. Ала былтър 95 болгъан эселе, быыл алаи саны 67-ге тоюнгенди. Аладан да къырк алтыны ачыкъланганды. Алай бля аллай ишлени ачыкълау да 49,5 процентге кѳбейгенди.

Право нызамны сакълалуу оргинада къулукъ этгенле тюрлю-тюрлю сауутлдан токъсанн тапкъандыла эм сыйбаргъандыла, ол санда къырк тогуз автомат, къырк бир пневматика сауут, боприсласъдан да 9478-су, чандыруучу устроитволадан 17-си, чандыруучу заплдан да 148 килограммы.

Журналистлени МВД-ны къулукъчусуна соруулары кѳр болгъан анында. Ол алагъа тынгылы жуап берирге кюрешгенди.

ХОПАЛАНЫ МАРЗИТ.

СУРАТДА: полицияны полковникни Вадим Салказанов. Сурагъаны автор алганды.

Тѳрсеу

Борчларына сууукъ къарагъандыла

Крымск шахарны мэри Владимир Улановский бля Крымск району алгынны башчысы Василий Куртыко тутулгъандыла. Россияны Слѳзветне комитетини билдиргенди, алаи улуу кѳлююклерини хатасындан кѳп адам ѳлгенди деп, ала аны ююн терсенилде.

Крымск району къыйын болумладан сакълануу эмда гражданны къорулау жаны бля управлениасыны башчысы Виктор Жаанов да ма ол халда терселени тутулгъанды. Дагъыда, Крымск району Нижки Бакан элини башчысы Ирина Рядченко ол уголовный иште къошулганды. Аны тутулгъаныны бля къалгъаныны регионде алагъа жукъ билдиргенди.

Битеу бу терсениген адамла къыйын болумладан сакълануу хатасындан кѳп адам ѳлгенди деп, ала аны ююн терсенилде. Крымск району къыйын болумладан сакълануу эмда гражданны къорулау жаны бля управлениасыны башчысы Виктор Жаанов да ма ол халда терселени тутулгъанды. Дагъыда, Крымск району Нижки Бакан элини башчысы Ирина Рядченко ол уголовный иште къошулганды. Аны тутулгъаныны бля къалгъаныны регионде алагъа жукъ билдиргенди.

Право нызамны сакълалуу оргинада ишленген суу басуанда оюлган неда оноулугъа жетген 4415 фатраны бля койно тинтенди.

ЮСОПЛАНЫ Галина.

Жырчыгъа - тауусумсуз аламат гюл кыысымла

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Концертни аялында сахнага институту ректору Рахайланы Анатоллий чыкканды. Ол, Россияни хтемилиги бизни ара шахарда болганын ашы ише санап, ары келгенлени аны кичло, бай аузына тынгалып, заууклык алыргъа чакырганды. Сора ректор, Елена Образцова СКГИМ-ни сыйлы профессоруна айырлаганын билдирип, анга диллом бла мантияны бергенди. Жарын ырызлыгын айтып, сахнага анга рольда согарык Анатоллий Кузнецову чакырганды. Биринчи кереча, ингр эки бөлүмдө куралганды. Биринчиенде Елена Васильевна запад композиторланы романсларын айтханды. Аны бароко

кючлюден - кичло эшитиле. Экинчи кесинде, орус композиторланы романсларына жеткенде, зал, бютон да куюанып, кызыу кыарсланы аямганды. Биз барыбыз да билген «Я помню вальса звук прелестный». «Я тебе ничего не скажу», «Тёмно-вишневая шаль», «Ночь светлая» деген романса, жорекке жуа жаккыгана, хар кырауучуну эсин жарык чакыларына кыйтаргандыла. Жырчы, аузын тюрло-тюрло ойната, актриса хуерин да аймай, хар бирин алай жетдиргенди залда олтургандыла. Сёзсюз, биз андан уллу жарланы да сакылаганбыз. Алгга опереттадан юзюкню айтып, азы бол Чайковскийни «Пиковал дамысанды» графиняны партисында юзюкню эшитдиргенди.

Елена Образцовагъа гюл кысымлыны кёле бергенди.

Содууларын тынгый тынгаладыла.

эмюрню музакъасындан башлап, алгга Каччинини бир кыруу чыгарыасын эшитдиргенди. Биз бла Листини романсларын «Бийк сиймеклик», «Кыуач бла бушуу», «Неди сиймеклик» деген эм башхаланы немис тилде жырлаганды. Бизланы барында да толмай кыгалган эм бийк сиймеклик барды», дей эди Образцова. Ол биринден бирине кырауу ала барганын эди, ауазы да

Закый композитор, аламат музакъант эм айтхылык жырчы анга сейир кюнчо, сюидомолокню да бералгандыла. Быйлада Образцованы жырчы эм актриса хуерлери да кыты байламлы эдиле. Концерте бу ары аны ахыр номери эди. Кызыу кыарла бла сахнадан жырчыны жиберирге унамгаган кырауучугъа Елена Васильевна да жорек ырызлыгын, ариу сёзюн аямганды. «Таулада

ларын чакырады» деген ат бла фестиваль кыраурга. Жырчы анга оласгат окуяна: «Мен бек ырамын. Тыш кыраллада шукларым, жаш жырчылары, бир талай фахмулу сабий бла ишлемме, алыны барын да келтирмем», дегенди. Англайбыз, аллай фестивалыны кыраууан кыранчылы ишди, аллай амам хар замандан болмайды. Образцованы аузын эшитирге сийгенле бизни шахарда кёпдөле, анга эки кере да тышонгенбиз.

ГКЗ да акустиканы осалтыргандан микрофон бла биринчи кере бизде жырлаганын жашырмаганын эди жырчы. Экинчи кере СКГИМ-ни залыны жартысын алггадан окуяна алып кыюуп, чынтты кырауучулугъа жерге алгандыла монга, тюз да кёпкылды бол эдиле. Аллай айтылык жырчыны концертин, айтылганыча, Жашыл театрда бардырып, нальчиккинде, битту классика музыканы сийгенге байрам кыраууан кыяллай аламат иш болукт эди.

САРАККАЛЛАНЫ АСИЯТ. Суратланы МАМАИЛАНЫ Алий алганды.

Алгын - шуёхла, энди - кыарындашла

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Чечен Республиканы Жаш тёлү, миллет политика эмда информация министрствосуну бөлүмүнө башчысы Ислам Саидев бери келип кетгенин жалаңда төрт кюн озгандыгыга, бек тансык болганын айтханды. Проект - уллу ишини башланганы болганын чертенди. Анга кыташханы жашланы барына да сертификат берилгенди эмда Захидхан Мусаевни «На стороне добра» деген наму китабы бла саугалангандыла.

Борис Павлов, журналист.

Черек районну Бызынгы элинде кыонакда болган чеченли Абдул-Керим Эльбаров быйла айтханды: «Төрт кюн болмаганын аз заманды. Манга төрт сагъатча көрүнүп кыалганды. Мен аллай ариулукчу, бийликкини көрмөгөнө. Ботталаны Артурада кыонакда болганма да, аны төгөткө, кырандышалары да төрт кюнчю ичинде кыатын кетмей турганын эдиле. Ала манга Бызынгы кыалны тиклиги да көрзоткенди, ол аты турист базагъа да элтенди.

Кыонакбайла, кыонакыла да биргөтүбөшкенди.

«Мен а Чечен Республикада болганма», дейди Асанланы Алман. Манга Бекхан Мартынкме кыонакбайлык этгенди. Мени бла тыошерге, саламлашаргъа Грозныйни мэрини башлыкчыусу Исран Османов эмда президент Кадыровну кеңешчиси Захидхан Мусаев да келген эдиле. Ахыргы кесини китабын манга саугагъа бергенди, бирге суратха да тыошгенбиз.

Мени Грозныйни жагы районларына, можитте, шахары олу паркына, стадионна, дагында көп башха аябат жерлерине да элтенди. Жарсыуа, заман аз эди, көрөгө болукт жерле уа алыкта да бардыла. Мен алада ганушакла ашганынма. Бек татылу азыкды.

аны бла да тыоштып, юйөнө барганма. Анда да бек жарык болгандыла монга, тюз да кеслерини жашларынча тыошенди. Мени бек сейирсиндирген а алыны саламлашарыла. Бекханын анасы бла атысы манга алыны миллет кийимлерин кийдиргенди.

Энтта да бир нече кюн бек сийюп турдукт эдим алада. Төрт кюн ол асыры азды». Бекханын анасы Зарган а: «Анан энди мени экинчи жашымды деп, таукул айтырга болукма. Келген кондон окуяна да бизи бла эрттенде жашап турганын алай болганын эдик. Жалана бир затын жаратмадык» асыры аз ашайды.

Аны ючюн жерим кыйналганды. Жарсыуа, заман аздан көп затны көрзоттерге кетти, аманга эс болгонду. Гудурмеске барырга деп тура эдик, болупмадык», дегенди.

Бекхан а Огары Малкыаргъа барырга сийогенин билдиргенди. Медицина колледже окуйма да, заман тапканлай, Аландыгъа кыонаккъа бармай кыялык тыюлме, дегенди.

Бу жол чечендер бир кызыкчык-Хава Битиева да келген эди. Болсада анга кыонаккъа байлык этерик кыызгъа тыш кыралгъа кетерге тыошенди. Алай Хавагъа эс болгонду кыялматганды. Ол «Маяк» санаторийне олуп турганды. Анда көп сейирлик адамла бла танышып, шуёхла болганын, бютон да бег а устас-кыраучу Улобашланы Джахиланы бек жаратханын эдиле дагында уллу ырды олуп кыошулгуну айтханды.

Кыабарты-Малкыар Республиканы элдеринде, районларында кыонаккъа болганын жалына Чегем чучкулугъа, Чикит көп тийерекне да баргандыла. Шахарны, ала турган районланы, элини аябат жерлерин да көргөндиле, миллет ашарыкыла бла сыйлангандыла.

Айрылгырга заман жетди. Алай жашла уа ол кезиню не да этип созаргъа корешсе эдиле, бары да ортагъа чыгып тусенгенди.

ХОЛАЛАНЫ Марзаят. Суратланы автор алганды.

Проблема

Маданият юйле иесиз нек кыалдыла?

Халкыны энчилигин ачыклаган шартлардан бири-аны маданият хазнасыды - жырлары, телсеуери, кыялдан чыгармачылыгы. Ол атла барысы да сакланганын, оймалган кыадарда миллетти тамгалы кюнөнө бир тюрло жерсуню жуктуду.

Бу иш бла уч, бек алгга, элперизбегин маданият юйле корешерге керекди. Алай оларга аластан эм жержерли органдан болушукт табылмаса, ол борчуну толтуруу кыялдан болушукту. Алай бла хал кыялдан болганын бил туратта мен Чегем районну уллу элдерине атланганма.

Актырын-актырын оюла...

Бек алгга Янкой элни маданият юйонде болганма. Не заманд да бек уллу, адамла да сийюп жолу клубну ботколюкде тапырга окуяна кыялынды. Аны тышы актырын-актырын оюла барады, бир-бир терезелеринде бла эшиклеринде мияла окуяна жуктуду. Фрескени да башында тышы, кызылдарыны болулары да кыюуп келеди.

эскидиле. Аланы ачып жууар онг окуяна жуктуду. Клубну директору Атананы Мадина элде кеп фахмулу сабий бардыла, алай алыны хуерлерин андан ары айнытуу бла корешир амал жуктуду деп жарсыды. - Бир отуздан артык сабий жорюйдю. Тап онгарыбыз болса эди, ала, сёзсюз, хар тюрло конурсалдан да алчы жерле бла

гъа жыргыга эркин тойюлбюз. Адамланы уа андан башха барыр жерлери жуктуду - дейди жарсып Тохаланы Пахуа.

Дагында таматала элни ёзен жеринде клуб да, эл административци да орнылгыча мекке иштерге деп сёз бергенли иги кесек заман болгонду. Алай аны жыны ичинде болум да да торленгенди.

Кыруулушу кыачан баш-

Янкой элни маданият юйоню тыш керюмдосо.

ланьыргыты белгисизди Андан ары жол Огары Чегемге эри. Анда бюгонюкде Эл Тюркюкде бла Бултурда эки клуб ишлейди. Биринчи Чегем сууну жагысында орналыды. Аны тегереги тап халда болганын бизи бек келгендирди. Алай аны ичинде болуму уа жарсылу эди. Эски шеникте, тозураган кой топ бла сахна, ашик, терезе да кез кыуанырга тойюп эдиле.

Аны директору Мырзаланы Мариям айтханын кере, клуб 50-чи жылды азырнда салынганды. Азыр кере мында романс кычан этилгенге эге тыошгон окуяна кыялынды. Башха элде бла

Хушто - Сыртны культура юйоню ичи.

Жарсыуга, алгычана, мында уллу концерте да бардырылмайдыла. Аны жалаңда эл тюрло жыйылуу болса неда шолуу болушуктагы аластан кыуанычы ингрини ётюрюнде хайрыланадыла. Ол да амалсыздан, нек дегенде шолкун кесини актыктык залы тарлык этеди. Алай бу объектти сахна, залы да бек осал халдадыла. Суу тартхандан, кыабиргала мугут этпидиле. Сцена да тешилдиги. Шинтиклери да болмаганыча эскиле. Алгын сахнаны эки жагында тагылыуу колоннала да буулгандыла. Эки пликано да тюз ол халда.

Башха музика инструментлени бла аппаратураны юсеринден айтханды уа, ала мында ахырыгы ола да жуктудула. Бюгонюкде ол жуктулатгъа ачык ёлборча эл административци кылунады келмейди. Бу болууну юсюнден Янкой элни администрациясыны башчысы орунбасары Габаланы Магомед быйла айтханды:

«Культура юйюбю бек осал халдады. Биз шындо аны реконструкциясыны смтастын этгенбиз. Бу ишлерге бир 7-8 миллион сом керек болуктуду. «2009-2012 жыллада Кыабарты-Малкыарны кулларыны аймактык республикалык целевой программасын ашынуубу уллу эди. Алай 2012 жыл, аны бла бирге уа программаны жашауда бардырыу да башылырга жарым алдасын, алай аны айтханын эге элдеди, анга бюгонюкде артык ишлерге тыошторду».

Маданият койде жашау ахырыгы элде да топк кыалмауна себеблик этпелле уа эл библиотека бла экинчи этапка орналган музика шолуду.

Биринчи юсюнден айтханды, бусагыта анда 13 300 китап барды. Жыл узуну да ары ала келгенлей турдыла. Кеп болмай а ол Интернетте кыошулган компьютерле бла да жалчытылганынды. Алай, нек эсе да, Интернет да бирде ишлейди, бирде уа угъай. Ол а окуялагы анда болмаганын китаплары излерге чырмаулык этеди.

Ынгынны ремонтсуз - 55 ЖЫЛ

Биз бла мен Тёвен Чегем элге атланган эдим. Андагы клуб мадам халк кёпчюлюкден кыялхандына салынганды. 55 жыны ичинде мында тынгылы ремонт окуяна этилгенди. Алгарында гиче жангыртуу жумушла ашыла эдиле. Алай ишчиле алардан кетгени окуяна сортен жерлери олуп башлаган эдиле.

Мен мында ахыр кере 2004 жылда болганма. Клубну ол замандыгы хали жорегинде артык эл ишленген эдиле. Аны эскилери бир жашдан бери жыйында эди. Болсада бюгонюкде аны фрескы тапды. Алай залын эм кыялы оюларуны а мылылык басылды, ол санда полун да. Ремонт ишлени бардырган бригада азыр азыр азыр азыр орунну бек аман жериклерине жан салып кыюйганды. Грибог а бюгон да андан ары жайыла барады. Клубну терезелери да

Тёвен Чегемни маданият юйоню болуму.

кыайтырык эдиле. Бир тюрло музика инструментлери, жагы аппаратуралары да бардыла. Аланы эл администрация сатып алып бергенди.

Мында да клуб ишлерге деп элни кыайтырык иги кесек жер белгиленди.

Алай кыруулушу кыачан башлангырында да белгисизди. Быйыл дегенди, алай не билейим... дейди клубну директору.

Булгуну клубу урушка дер ишленген объектти. Болсада анда заман топк кыалган ушамай эди. Мында орналган кружклардан бирине клубну таматасы Мызыланы Бабын башчылык этеди. Ол шолкуну аны элге этерге кюргенди. Аны баш иеси Мугалиб а машыккылыны агачанды кой керекке эм дагында башха затла ишлерге хуерлерин ачыклайды. Ол а миллет энчилигибизни тас этмесге себеплик болган шартлардан бириди.

Болум аз да тюркнестенди

Хушто-Сырт элн клубну арбазыны бери адам алгычы басмаганы бийик ёсен кырандан белгили эди. Аны директору Тохаланы Пахуа эшиклерин ачандан сорда уа болум бек осал болганын толуклай ачыклаганын эди. Ичи мылы, кыабиргалагы бла башха да биле-биле тозурай турганын меккем.

Клубну арт жагында уа эл билгеленген элге орналыды. Ол да эрттен бери ачыкмаганын тура эди. Аны да бир кыабиргасы жарылып, олунурга халпа-хазыр. Бу шартла уа тау элперизбеге хал энтта да быйлы бир нече жау салканына, культура жашуну юсюнден топушлул илуугу кыюуруга болушукту юсюнден айтдыла.

Тенгештиргенде, эл топчюлени музика инструментлери, жагы аппаратуралары да бардыла. Аланы эл администрация сатып алып бергенди.

Мында да клуб ишлерге деп элни кыайтырык иги кесек жер белгиленди.

Алай кыруулушу кыачан башлангырында да белгисизди. Быйыл дегенди, алай не билейим... дейди клубну директору.

Булгуну клубу урушка дер ишленген объектти. Болсада анда заман топк кыалган ушамай эди. Мында орналган кружклардан бирине клубну таматасы Мызыланы Бабын башчылык этеди. Ол шолкуну аны элге этерге кюргенди. Аны баш иеси Мугалиб а машыккылыны агачанды кой керекке эм дагында башха затла ишлерге хуерлерин ачыклайды. Ол а миллет энчилигибизни тас этмесге себеплик болган шартлардан бириди.

Болум аз да тюркнестенди

Хушто-Сырт элн клубну арбазыны бери адам алгычы басмаганы бийик ёсен кырандан белгили эди. Аны директору Тохаланы Пахуа эшиклерин ачандан сорда уа болум бек осал болганын толуклай ачыклаганын эди. Ичи мылы, кыабиргалагы бла башха да биле-биле тозурай турганын меккем.

Клубну арт жагында уа эл билгеленген элге орналыды. Ол да эрттен бери ачыкмаганын тура эди. Аны да бир кыабиргасы жарылып, олунурга халпа-хазыр. Бу шартла уа тау элперизбеге хал энтта да быйлы бир нече жау салканына, культура жашуну юсюнден топушлул илуугу кыюуруга болушукту юсюнден айтдыла.

Таха уллу билдиргенге кере, клубну 1962 жылда эллик эшиктери ишленген эдиле. Аны эскилери бир жашдан бери жыйында эди. Болсада бюгонюкде аны фрескы тапды. Алай залын эм кыялы оюларуны а мылылык басылды, ол санда полун да. Ремонт ишлени бардырган бригада азыр азыр азыр азыр орунну бек аман жериклерине жан салып кыюйганды. Грибог а бюгон да андан ары жайыла барады. Клубну терезелери да

ТАПАСКАШАЛЫ АМНАТ. Суратла авторундула.

ЮЙЮР

Ыннаны насыбы

Беш-алты жыл мындан алгач Заречный элде Бёзоланы Алимачыкчы «Топалайчык» деген конкурсу суратка алганын, ол арда «Заманда» басмаланганы бюточна эсимдеди. Не амал, айла, жылга терк кетидиле.

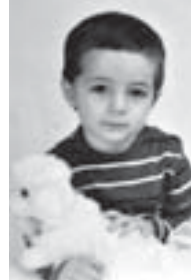
Газетибизде чыккыган кызыкч атасы Руслан, анасы Мадина, кыарындашчыклары Алим эм Астемир бла бючюнлюкде Берлинде жашады. Анда школга барып башлаганды. Германияда, беш-алты шахарны араларында эришилде теннис ойнал, аны алтына чыккыган болмаганды. Кыарындаш Алим спортну сөөди, ол да бек иги футболисте саналды. Экиси да, школада иги окугандан сора да, тауча, орусча, немисча, инглисча да биледиле.

Бёзоланы Алим.

Бёзоланы Алина.

Бёзоланы Астемир.

барды. Ол затха бизни школлада ким эс бурдукчу. Анда уа врачлар, кесери эсеп, хар эки айдан поликлиникага келип туругга бюртгандыла. Башха кыарлардан ары кёчкенлеге бючюн иги болдыла.

Кеп болмай Надежда, Германияга туудукчыларын кёрюрге барып, алада кыонакча оч ай туруп кыйтанды. Гитче бизнес бла бизде эркинлик берилген кунден бери кюрешип келген ына быдай дейди.

Бир затны букчурмайла, анда турган кезимде сабилле кыла жашаганыларын кёргимде, кеси кесимден кёлюм чыккыганды. Этген кыорачна

иючюн налогганы кылай тейлей деп мугурайып айланганны кёрмөзө. Адамла бир бирлерине ышара, беттеринден нор тейле алай жашадыла.

Ары кеткенлерде, алгач кыоркуп да турум оч сабий бол кыйын болур башха кыарларда деген акылды. Барып келгенде уа ырахатлык тапканма, алгыныча, жарыгыганлай турганма. Бир кесектен келген этеркидиле да, алгач тубер юноомо сакыйма.

Бунасылы анганы кызы Мариана, немисли жашка Андрей Кручка эрге чыгып, бизни кыарда эки кызыкчыны Илонаны, Линаны есдюредиле. Ма алайды бу жашайтулу юйде болум. Таулу киеу

Германияда, немисли киеу а Россияда эс кып кыйынлары бла жашадыла.

Жаши Марат да юйдегилай. Анасын болушда, Надежда Заречныйде тынгыла ашкана тутарды. Ол тиреде сабандада тирлик ора турган механизмдерден башап Прохладна району ГАИ-чилерине дери да аны кычине-рин ашарга келмеген жокчу.

Тюз ашкананы алтында энци боллук тикени мурдорун салгандыла. Шендю заманга кыарыгандыларын жараштырып жашаган жерлерибизде алай кетди.

МАМАЙЛАНЫ Алий

ДЗЮДО Жамбот Кушхов - доммакь призёр

КыМР-ни Спорт, Туризм эм курортта министрствосуну пресс-службасында билдиргенерине кёре, Ингушетияда дзюдодан, Кызаш Республиканы сыйлы тренери Яхья Мёрешковну 70-жылгысына эм белген тренерлини бла спортсменлени хурметтерине жораланып, Битеруссей турнир бардырылганда, Анга Москвадан, Краснодар эм Ставрополь крайладан, Волгограддан, Астраханьдан, Чеченден, Ингушетиядан, Дагыстандан, Север Осетия-Алания-

дан, Кыарачай-Черкесден эм бизни республикадан спортсменле кыатышкандыла.

Ары Кыабарты-Малкырдан төрт адам баргандыла. Кесини ауурлукч категориясында Жамбот Кушхов доммакь майдалны алганды. Аны тренер Мухамед Емжуев юйретеди. Калганылары бешинчи жерлеге чыккыгандыла.

КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфийа.

Автоспорт

Кыйын тыйгычладан кыутула

Кеп болмай Север Осетияда төрт шахарлы да тархан автомашиналы араларында Артур Сидханов хурметине жораланып джип-спринт деген эришилге болгандыла. Кыабарты-Малкырдан саугала бла кыйтандыла.

Командага жетишим алай бошдан келип калмаганды, мында джип машиналары бюрттен улуу сынаулары болган-

лю спорт клубла бардыла. Аланы санчына «Барс-Эльни» кышуулу автомашиналы иги бюрте билген жашланы айырып, республиканы, регионла аралы эм битеруссей эришилде кёрнүзюду.

Аслам халда машиналары Кыабарты-Малкырдан тышына чыгырып чемпионатпагы кыатышы алай тынч иш тойюду. Кыошу республикалагы окуяна эки-оч экипаждан кеп бармачудула. Чот-

жерлерин чыдамы этерге иги керек ача кетеди», - дейди ол. Север Осетияда бардырылган эришилдеге «Барс-Эльни» болушулуу бла оч автомашина кыатышканды. Владикавказда жарашдырыл-

кынчи жерин алгандыла. Чабдарланы Заур бла Гелюханы Масуда командага «алтынчы» келтиргендиле, ала «кыйын спорт» категорияда биринчи болгандыла. Экиси

Солдан онгыа: Токчуланы Омар бла Азаматланы Азвор.

ла бардыла. Токчуланы Ахмат, Чотталаны Руслан, Чабдарланы Солтан эм Азаматланы Азвор усталыклары бла клубну даражасын бийкеде тутардыла.

Жашланы айтанларына кёре, бизде спортну бу тюрлюсо бла жореширге сыйгынган, санчы есөден-ёсө барды. Тюрлю-тюр-

таланы Русланны айтанчына кёре, беш-алты жыл мындан алгач былай ишле кишиге да керек той-лок эдиле, шендю уа сейро уллуду.

Асламысанда машиналары пилотта кеси хакыларына хазырлайдыла, запас керекlerini тышындан да келтиредиле. «Картиди» автомашиналы моторун кочлю, башха

Солдан онгыа: Шунгарланы Халим бла Гергюкяланы Элард.

гван жоллагы кёре джип-спринтеге кыатышкана тёрөккө жолу кыдырып чыгаргыга керек эдиле. Хорлаганга уа кимни керюмдюсю иги болсо, ол саналганды. Клубну келечирини бир нечча классда алчы болгандыла. Тёргокяланы Элард бла Токчуланы Омар «стандарт» категорияда

да, «туризм» категорияда энци эрише, бирча экинчи жерин алгандыла, аланы финишиге келгенде аралары секундну жалаанда бир кесеге болганды. Эршиген а УАЗ автомашинала бла этгендиле.

Х. АЗРЕТОВ.

Тепдиримезлик ырыскы

Россейлиле гачаланы сьюмей башлагандыла

Шахардан тышында тепдиримезлик ырыскылары (дачалары) болган россейлиле ахар 7 жылды ичинде 11 процентке азайгандыла. Ол шартланы кызыкчы оюмун тинтген Битеруссей ара бергенди. Бизни жерлешерибиз дачаланы сьюмей башлаган эселе, төрлик экономика кытыкчыларды эм жоллада пробакадады, дегенди сорулган экспертле.

2005 жылда шахардан тышында тепдиримезлик ырыскылары ыс бармыды деп сорулганыла 51 процент, барды деп жууап этген эдиле. 2012 жылда уа алайла 40 проценттен кеп болмагандыла. Аны бла бирге шахардан тышында юйледе

кышыда, жайда да жашарга жаракчылары жыйырмадан бирди. Дачалары болганыла 21 процентти дачалары болганларын айтканды. Сорулганы 13 процентти уа дачасыз, ююкс жерлерибиз бардыла, дегендиле.

«Шахардан тышында тепдиримезлик ырыскылары болганыла азайганы 2008 жылдагы экономика кытыкчыла болганыла эм алынып кеткенге, ошондо экономика «Высшая школа экономика» деген Илму-излем университетни Илму менеджментини эм экономиканы институту директору Вадим Засько.

«Кертиди, проблема кыруу ача бла чекленмейди. Анга жоллада пробака да кыошулаыла. Байрам конде дачага машина бла барма денег, жолда эки-оч сагат, бир-бирде андан да кеп заманы кетеди», дегенди Засько.

Ол да бир заманда шахарчылары иги солгулары болган дачалардан айырырга себептик этгенди. Андан сора да, шахардан тышында «Часткалы» асламысына газ, суу, электррозла тартылмагандыла, жолго асадыла. Ала-сыла солуу болмайды, халкы а, ахы кезимде мен сыйгана болсун деп тохтаганды.

Интернет.

Прокуратура

Налог декларацияда - жалган шартла

КыМР-ни прокуратурасы «Нализ» предпритияны келечиси К. бла байламлы уголовный инци судге жибергенди. Ол 24 миллион сом багысы налог тейлемегенди. Ол жаны блага КМР-ни прокуратурун ордабасы А.Махов кыабал кёргенди.

Алай бла К. РФ-ни Уголовный кодексини 199-чү статьясыны 2-чи кесегини «б» пунктуна

бузуклык этгени ючюн терленде. Следствие ачыклагычы ачыча, 2009 жылда февраль, июнь, сентябрь айлада эмда 2010 жылда август, сентябрь июль айлада налог декларацияга тер шартла кийирип, налог ючюн 23,9 миллион сом налог берилмей кыалганды.

Оператив службага бузуклыкканы юсюндөн бытыр

белгили болганды. Бу иш бла байламлы битеу материалла РФ-ни Следствие комитетини КыМР-де Следствие управленисына берилгендиле, уголовный иш да анда ачылганды.

Төрлюк эсертилеуе кыабал этилгендер ора материалла Бахсан район судге берилгендиле.

Бизни кюр.

Наркополиция

Башхаланыкыыланы угый, кесиникилерин да аямаганды

Кыабарты-Малкырын наркополициялары кыошу республикадан келген 54-жылгылык тиширууну героинни кеп санда сатканына ишекликде туткандыла. Оперативникле ол кесини амандала негерин. Налычкыде жашаган 77-жылгылык тиширууга, 200 грамм наркотик саткан кезимде жеткен эдиле.

Тишируулары алай болур деп эслеринде да жок эди, ала наркотиклени теренерек букчурдугу окуяна жетишпалмагандыла. Не зат сейр эдиреди десенг, андан бири оч сабилны алады. Алай, наркополициячыла

айтанга кёре, алачы да алай аламаз есдюргенди: бешиси наркотикленден келген, дагыда экиси осал ишле бла кюрешедиле. Тиширууну жыл саны да тыймаганды аны бу кюксоз затдан.

Тутулганадан башхасы, наркополицияны шартларына кёре, оптовый аманла бла бардырады сатууну. Бизге ол кыошу республикаладан биринде право нызамны органдарында ишлеп турган жашы бла келгенди. Экспертле эки «сатыучуну» да кыолларнда героинни кыалган-кыулганыларын тапкандыла.

Наркополициячыла билдиргенерина, бусагатада Кыабарты-МалкыРеспубликага героинни дайым да келтирип турганла жокчудула. Андан-санда аны бери етдюрюрге жореширге башталды, алай Наркоконтроль федеральный службаысы КыМР-де Управленисында ишлегенде аланы жоллары бек терк кесиле.

Белтур алай 27 иш ачылганды, героин наркотикден 900 граммдан артыгы сыйбарыганды. Быйыл да алай сегиз шарт болганды.

Наталья МАРШЕНКУЛОВА.

УФСИН

Кеп кере эшиткенден эсе, бир кере кёрген хайырлыгы

Россеини Жууапка тартылганлары терсикликерине жолуктуруу жаны бла федеральный службаыны Кыабарты-Малкырдан Управленисыны (УФСИН-ни) уголовный-толууручу инспекциясы эмда Налычкини администраниясына акылбалык болмаганды иштерин эмда алачы эркинликтерин кыоруула жаны бла комиссиясы бирге маганалы профилактика иш бардыргандыла. Уголовный-толууручу инспекцияда эселеде турган эмда осал кытыкчылы юйорлөрдөн

сабиллени, ала тенглиле тутулуп турган колонияга этипи, анда болууну кёркөстөндиле.

Жыйырма ша бл кыабал Нальчы шахары жер-жерли самодатели Игорь Маврауевын, ич службаыны подполковникни Алим Абидовну, юйретуучи колонияда ишлегенде кышууну бла бирге окуу-производство мастерскояда, школда, тутулгана туруучу эмда жукчулау отууда болгандыла. Кыонакыла дагыда колонияда нызам бек кыаты болганыны кёркөстөндиле.

Анда жашуу болумла бек оосалдыла деп айтыра болмагычы ачыклагычы, келген сабиллени бери тюршерге сыйгенини бири да айтмаганды.

Учрежденинга кыарп бош-шандан сора кыонакыла татты ашаркыладан толу стоялда кыатыргандыла. Колонле уа колониячыла саугага компьютер бергендиле.

МАДИНА Забарова, КыМР-де УФСИН-ни пресс-службаны.

МВД-ны билдирлюю

Улутха алган кезимде тутулганды

КыМР-де МВД-ны кеси кыоркуусулукч жаны бла бөлөмюндө ишлегенде УФС-ны кытулкчулары бла бирге бардырып операцияны кезимде 100 000 сом улутха алган полициячыны туткандыла. МВД-ны Экономика кыоркуусулукч эм курортуучу кыажуа управленины тамата оперуполномоченыйи - полицияны майкору газ бла жальч тынчу компанияладан бирини юристинден ахча алган такыкчыла

тутулганды, деп билдиргендиле бизге Ич ишле министрстводан. Бусагатада полицияны кытулкчуларын эшиткендиле.

КыМР-де МВД-ны кеси кыоркуусулукч бөлөмюндө башчысы полковник Александр Симоненко айтыначы, бу иш бла байламлы материалла РФ-ни КыМР-де Следствие управленисына берилгендиле.

Бизни кюр.

Бузыкчылык

Улуу кёллюк хатага жетдиргенди

20-чы июльда 16 сагатта Налычкыде Карашаев-Орджоникиде орамла кире кыошунду жерде аварияны кезимде жетижылгылык кытыкчы өлгенди. ГАЗ-322132 машинаны иеси барганы кезимде аны алыны алыны суммай турганыла ролликледе учан сабийчи чарлап чыккыганды. Водитель аны кёркөнгөн, машина жалаанда

уруулган таушка тохтаганды. Автоинспекторла бизге билдиргенерина, водитель 40 километр терлик бла барганды эмда аны алыны келер турганы баланы кёрмөгөнди. Ол жолга тереке аргындан чартлап чыккыганды. Жетижылгылык Камилла алынында кыонакыда эди, ол кеси уа Санкт-Петербурдангы.

Хурметли аба-анала! Жай каникуллада сабыл заманлары асламын орамда ётдюрелди. Алай ролликледе, велосипедде жалаанда энци жердеде жорюрге жаргатычы эсерттир эдик. Улуу кёллюкча улуу хата келтирмей кыюймайды.

Бизни кюр.

УЧРЕДИТЕЛЬЛЕ: КЫАБАРТЫ-МАЛКЫР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ

<p>Баш редактор АТТАЛАНЫ Жамал</p> <p>РЕДКОЛЛЕГИЯ: БЕШПАЙЛАНЫ Муталин (баш редактору орубубсары), КЫОНАКЫЛАНЫ Хасан (баш редактору орубубсары), АЛКАЛАНЫ Владимир, ТЕКУЛАНЫ Хауа, ТОКУМАЛАНЫ Хусейн, ТОКЧУЛУЛАНЫ Борис (жууаплы секретары).</p>	<p>ТЕЛЕФОНЛА: Редатору приёмный - 42-63-01. Баш редактору орубубсарлары - 42-38-21, 47-26-22. Жууаплы секретарь - 42-66-85. Секретариат - 40-93-62. Корреспондент - 42-63-52.</p> <p>РЕДАКЦИЈНЫ БӨЛӨМӨРИ: Жамауат-политика бөлөм - 42-67-68, 42-24-02. Экономика бөлөм - 42-66-73. Култура бөлөм - 42-75-82, 42-68-72. Социальный политика бөлөм - 42-66-76, 47-27-59. Жыгылмакыла эм спорт бөлөм - 47-26-39, 42-66-71. Письмоу эм рескыма бөлөм - 42-37-94. Тилмакыла бөлөм - 47-31-28. Сурат алычуула - 42-75-82, 42-66-76. Бухгалтерия - 42-30-87. Информатика бөлөм - 47-26-28, 42-39-65.</p>	<p>Редация авторла бла кыагаты жюрютмейди. Кыаг жазмадагы рецензия этилмейди эм ала артка кыйтарылмайды.</p> <p>Газетде басмаланган материалда айтылган оюмла редакцияны оюму бла келишимге болдукчула. Алада айтылган хар зат ючюн Россей Федерацияны Басмына өксөмдөгү законуна тийишлиликде материаллары авторлары кесери жууапчыла.</p> <p>Редация авторлардан 400 гитче тизгинден (машина бла жазылган 5-6 бет) кеню аймады.</p> <p>Газет авторларда эм асылды информацияны эркинликтерин кыоруула жаны бла Кыабарты-МалкыР регион инспекцияда 1994 жылда 14-чю июльда регистрация этилгенди.</p> <p>Регистрация номер — 010066. Индикс - 51532</p>	<p>Газетти басмага КыМР-ни Асламыты информация ордага жаны бла кылар комитетини компьютер службаысы хазыр этгенди.</p> <p>Газет «Тетраграф» ООО-ну лицензиясына басмаланганда Налыч шахар, Ленин аты проспекти, 33</p> <p>Газетини келерине тапшыруу кыом КМР-ни почта сызыны федеральный Управленисы жууапдыла. Телефонла: 76-01-28, 76-01-10</p> <p>Газетини ролындагы салгы ючюн КМР-ни «Россечел» акционер обществосу жууапдыла. Телефон: 42-69-34</p>	<p>Номерге графикте кере 19.00 сагатта кыол салынады. 20.00 сагатта кыол санынанды.</p> <p>ГАЗЕТНИ НОМЕРНИ ЧЫГАРГАЙЛА: Кулчуланы Зульфийа - дежурный редактор; Гайылыны Рита - жууаплы секретарыны орубубсары; Зезаланы Лидя (1,2-чи бет), Рахайланы Джемалия (3,4-чю бет) - корреспондент.</p> <p>Тиража 3540 экз. Заказ № 1967</p> <p>360000, Налыч шахар, Ленин аты проспекти, 5 электрон почта: cbor_50@mail.ru</p>
--	---	--	--	--